

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСНЯ І ОФОРМЛЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
(для бакалаврів спеціальності “Соціологія”)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

МАУП

Підготовлено доцентом кафедри соціології *Р. Р. Марутян*

Затверджено на засіданні кафедри соціології
(протокол № 2 від 02.10.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Марутян Р. Р. Методичні рекомендації до написання та оформлення кваліфікаційних робіт (для бакалаврів спеціалізації “Соціологія”). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 28 с.

У методичних рекомендаціях викладені загальні вимоги до змісту і структури кваліфікаційних робіт (КР) бакалавра, а також вимоги до їх оформлення. Методичні рекомендації розроблені на основі державного стандарту, освітньо-кваліфікаційних характеристик і стандартів Вищої атестаційної комісії України (ВАК) щодо оформлення наукових робіт і містять вступ, загальні рекомендації до проведення дослідження і написання роботи, нормативні вимоги до оформлення тексту КР, порядок рецензування і захисту КР, а також додатки, у яких є зразки оформлення, список літератури та ін.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2011
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

I. ВСТУП

1.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 року № 65 “Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)” в Україні введена багату-ступенева система вищої та післявузівської професійної освіти. Її концептуальна основа — це безперервність та наступність процесу освіти, що відкриває нові можливості підвищення професіоналізму у різних галузях науки і техніки. Відповідно до цієї Постанови в Міжрегіональній Академії управління персоналом діє ступенева підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями “бакалавр — спеціаліст — магістр”.

Завершальним етапом навчання у МАУП, формою державної атестації студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” є виконання і захист кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота — це дослідження, що призначене для об’єктивного контролю ступеня сформованості умінь розв’язувати типові завдання діяльності, які переважно належать у освітньо-кваліфікаційній характеристиці відповідної спеціальності до певного типу виробничих функцій.

Відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики ОКР “бакалавра” кваліфікаційна — бакалаврська — робота є самостійним (виконаним під керівництвом фахівця) науковим дослідженням, у якому студент має показати уміння розв’язувати типові завдання діяльності, які переважно віднесені в ОКХ до адміністраторських та операторських і частково евристичних виробничих функцій.

Виконання та захист кваліфікаційної роботи залежить від специфіки обраної спеціальності, оволодіння якою передбачає формування відповідних знань та умінь щодо професійної діяльності.

1.2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної навчальної діяльності студента, дослідженням, яке підводить підсумки вивчення ним різноманітних дисциплін, що передбачені навчальними планами підготовки. Студент повинен підтвердити рівень загальнотеоретичної і спеціальної підготовки. На підставі прилюдного захисту кваліфікаційної роботи Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) вирішує питання про присвоєння їй автору відповідної кваліфікації і видачу диплома.

Метою виконання кваліфікаційної роботи є осмислення конкретного професійного завдання; оволодіння матеріалом і методами самостійного дослідження, послідовного викладання; практичне застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи студент відповідно до кваліфікаційних вимог повинен виявити:

- знання загальнотеоретичних, загальносоціологічних і професійно-орієнтованих дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання соціології;
- вміння відбирати, систематизувати та обробляти соціальну інформацію відповідно до мети дослідження;
- вміння розробляти обґрунтовані висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення окремими напрямами діяльності реального досліджуваного об'єкта;
- вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

Кваліфікаційна робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремих напрямів діяльності досліджуваного об'єкта;
- мати належне оформлення;
- мати всі необхідні супроводжувальні документи;
- поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, до захисту не допускається.

Бакалаврська робота є одним з перших самостійних ґрунтовних досліджень, у якому розглядається конкретне наукове або науково-практичне методичне завдання, узагальнюються та критично осмислюються теоретичні передумови його вирішення, обґрунтовуються та розробляються положення, а також рекомендації з використання отриманих результатів у практиці навчання.

Виконання і захист випускної бакалаврської роботи — це завершальний етап навчання на рівні бакалавра, одна з форм державної атестації випускників.

У цілому, кваліфікаційна робота бакалавра дозволяє виявити творчий та науковий потенціал студента, а також може бути сходин-

кою для подальшої наукової роботи. У процесі її підготовки розвиваються навички самостійного вивчення й узагальнення наукової літератури з будь-якого вузького питання; виявляються нові наукові завдання.

II. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І НАПИСАННЯ РОБОТИ

2.1. ОРГАНІЗАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної наукової літератури з напрямку “Соціологія”, передового досвіду з теми, яка вивчається, а також результатів проведених студентом власних досліджень реального об'єкта.

До виконання й захисту кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, завершили комплексну, переддипломну (або інші) практики та захистили звіти з них.

Кожному студенту кафедра призначає наукового керівника, який надає науково-методичну допомогу студенту у його самостійній роботі над дослідженням. Науковий керівник проводить індивідуальне консультування студента, допомагає скласти план роботи, індивідуальне завдання до переддипломної практики; контролює дотримання графіка виконання, рецензує частини роботи і завершений рукопис, готує студента до захисту.

Важливим елементом у написанні кваліфікаційної роботи є вибір проблеми дослідження та її теми: від правильного обрання теми та складеного плану залежить якість виконання роботи. Орієнтуючись на запропонований членами випускової кафедри перелік тем кваліфікаційних робіт і уточнюючи обраний напрям, спираючись на власний досвід розв'язання тих чи інших наукових проблем і на можливості проведення практичної частини дослідження, кожен студент формулює тему свого дослідження. Після самостійного обрання теми і первинного складання орієнтовного плану роботи студент звертається до свого наукового керівника за консультацією, в процесі якої тему і план уточнюють.

Бакалаврські кваліфікаційні роботи повинні мати дослідницький характер, студент повинен використовувати як науково-методичну літературу, так і свої спостереження і факти, результати емпіричних

соціологічних досліджень, які він проводив, висувати власні гіпотези тощо. Така кваліфікаційна робота повинна мати і теоретико-методологічну частину, яка включає аналіз і узагальнення опублікованих наукових даних з проблеми, що досліджується, і практичну апробацію отриманих теоретичних висновків на конкретному об'єкті.

Починаючи роботу, студент має розподілити свій час і після вибору теми одночасно із навчальними заняттями взятися за її опрацювання, дотримуючись графіка виконання кваліфікаційної роботи (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1

ГРАФІК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

№ пор.	Заходи	Термін виконання
1	Затвердження теми роботи та призначення наукового керівника	
2	Отримання завдання на проведення дослідження	
3	Підготовка календарного плану виконання	
4	Підготовка та узгодження розширеного плану-конспекту КР	
5	Підготовка чорнового варіанта роботи для першого читання науковим керівником	
6	Усунення зауважень наукового керівника, подання чорнового варіанта на друге читання	
7	Врахування рекомендацій наукового керівника	
8	Підготовка роботи до рецензування; отримання зовнішньої рецензії	
9	Чистове оформлення роботи; подання роботи і зовнішньої рецензії науковому керівникові на підготовку відгуку	
10	Написання відгуку науковим керівником, його доповідь завідувачу кафедри про завершення роботи	

2.2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Наукове дослідження в рамках написання дипломної кваліфікаційної роботи складається з шести етапів.

Перший етап включає обґрунтування теми та усвідомлення *актуальності* * її дослідження, вибір об'єкта, предмета та визначення мети

* При її оформленні необхідно звернути увагу на те, що актуальність теми означає її відповідність до сучасних потреб суспільної науки і практики, а не лише її важливість.

дослідження. Їх виокремлення і формулювання починається від виділення конкретної проблемної ситуації, обраної для розв'язання в цій роботі. *Проблемна ситуація* відображає критичну неузгодженість, суперечність між наявним станом об'єкта дослідження в реальній практиці і вимогами до його ефективнішого функціонування. Тема наукового дослідження є складовою частиною певної проблеми. Зазвичай для виокремлення проблемної ситуації необхідною є *оцінка стану опрацювання обраної теми* з позначенням тих її аспектів, що не знайшли достатнього висвітлення.

Чітко виокремлена проблемна ситуація дозволяє грамотно обрати об'єкт і предмет дослідження, сформулювати його мету і завдання.

Об'єктом дослідження є частина реальності, на яку спрямована пізнавальна активність дослідника; вся сукупність зв'язків, відношень різних аспектів теорії і практики, яка є джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження — це тільки ті істотні зв'язки та відношення, якості об'єкта, які досліджуються з визначеною метою в цих умовах та обставинах. Вони є головними, визначальними для цього конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вужчим за його об'єкт. Відповідно об'єкт дослідження виокремлюється таким чином, щоб у його межах містилися відповіді на всі можливі питання щодо обраного предмета дослідження.

Мета дослідження — конкретний усвідомлений образ очікуваного результату, на досягнення якого спрямована діяльність дослідника. Мета спрямовує дослідницьку діяльність та визначає можливі засоби її досягнення через формування завдань дослідження.

Другий етап дозволяє визначити завдання кваліфікаційної роботи на основі проведеного літературного огляду стану проблеми залежно від мети роботи.

Основною методологічною вимогою до виконання є наявність чітко поставленої мети і конкретного об'єкта дослідження.

Завдання дослідження можуть включати в себе такі елементи:

1) розв'язання необхідних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (зокрема, уточнення сутності ключових понять, огляд спеціально-наукових поглядів на проблему, аналіз становлення проблеми в ретроспективному плані);

2) виокремлення методологічних підходів, принципів і методів, які можуть бути застосовані для дослідження проблеми, та обґрунтування

вибору методів, які будуть використані саме в цій роботі, включно до методів загальнонаукових і методів емпіричного дослідження;

3) всебічне вивчення практики вирішення цієї проблеми, виявлення її типового стану, типових недоліків і складнощів, їх причин, типових рис передового досвіду з вирішення досліджуваної проблеми. Таке вивчення дозволяє уточнити, перевірити ті дані, які опубліковані в спеціальній літературі, періодичних виданнях, підняти їх з рівня думок окремих авторів на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження процесу в цьому напрямку;

4) обґрунтування необхідної системи заходів для вирішення цієї проблеми (це обґрунтування, з одного боку, спирається на теоретичні дані, отримані автором у процесі вирішення першого завдання свого дослідження, а з другого, — на матеріали результатів емпіричних досліджень, тобто на дані вирішення другого завдання дослідження). Обґрунтування системи заходів практично збігається з конкретизацією гіпотези дослідження;

5) емпірична перевірка запропонованої системи заходів залежно відповідності до її критеріїв оптимальності й ефективності, тобто досягнення максимально можливих у відповідних умовах результатів вирішення цієї проблеми при певних затратах часу і зусиль;

6) розробка рекомендацій та пропозицій щодо використання отриманих автором результатів дослідження на практиці.

Звичайно, коло завдань дослідження залежить від можливостей самого дослідника, рівня його фахової підготовки і попереднього досвіду наукової роботи, наявності часу та матеріально-технічного забезпечення. Але всі поставлені завдання повинні бути логічно взаємопов'язані таким чином, щоб кожне попереднє з необхідністю диктувало потребу в наступному, а кожне наступне завдання — у свою чергу — мало необхідне підґрунтя в результатах виконання попереднього. Поставлені на цьому етапі завдання, зрештою, визначають структуру кваліфікаційної роботи: адже при складанні плану останньої кожному поставленому завданню логічно має відповідати окремих підрозділ.

Третій етап включає відпрацювання *гіпотези* та теоретичних передумов дослідження. Гіпотеза є одним із методів розвитку наукового знання, а також структурних елементів теорії. Вона має формуватись як таке припущення, коли на основі ряду факторів можна зробити висновок про зв'язок між явищами або про причини явища, причому цей висновок не можна вважати повністю доведеним. Гіпо-

теза має формуватись так, щоб з її змісту чітко проглядалися положення, що потребують доведення і захисту. Гіпотеза вважається головним методологічним стрижнем будь-якого дослідження. Гіпотези, які висувуються у кваліфікаційних роботах можуть бути:

- *описові*, що передбачають існування якого-небудь явища, описують його причини і можливі наслідки;
- *пояснювальні* — в них дається тлумачення можливих наслідків з певних причин, а також характеризуються умови та обставини, коли ці наслідки обов'язково наступають;
- *описово-пояснювальні* — як комбінація гіпотез першого і другого типу.

Описовий тип гіпотез у меншій мірі дає можливість передбачення, а пояснювальний — не тільки дає таку можливість, а й, більше того, є їх основною властивістю. Тому пояснювальний тип гіпотез частіше використовуються в дослідженнях, оскільки вони виводять дослідника на припущення існування певних зв'язків між явищами, чинниками та умовами.

Побудова гіпотези можлива лише на основі старанного вивчення явищ. Крім того, будь-яка гіпотеза має бути конкретною — вона повинна відповідати конкретній меті і описувати конкретний об'єкт дослідження.

Кваліфікаційна робота повинна мати одну основну і 2–5 допоміжних гіпотез. При цьому основна гіпотеза найчастіше висувається в масштабі поставленої мети роботи, а допоміжні — в рамках поставлених дослідницьких завдань.

Четвертий етап включає розробку структури роботи, яка в готовому вигляді буде відображена в її змісті. Оскільки структура кваліфікаційної роботи формується відповідно до поставлених завдань дослідження, то в ній найчастіше виокремлюється три розділи.

Розділ 1 присвячений формуванню методологічного фундаменту дослідження. В його межах мають бути виконані такі завдання:

- уточнення змісту основних понять дослідження;
- оцінка сучасного стану розробки обраної проблематики або за посередництвом вивчення історії її розвитку, або шляхом визначення специфіки спеціально-наукових підходів до її тлумачення;
- обґрунтування методологічних підходів, принципів і методів, за посередництвом яких буде здійснено дослідження.

При аналізі основних понять дослідження необхідно уникати простого їх перерахування, як у підручниках, слід дотримуватись стилю наукової роботи, що передбачає критичний аналіз різних дефініцій, їх групування, виділення недоліків тих чи інших визначень, що дозволяє автору обґрунтувати власну дефініцію.

Структура першого розділу має наступний вигляд:

- Розділ 1. Методологічні засади дослідження ...
- 1.1. Стан розробки проблеми ... АБО
Історія дослідження проблеми ... АБО
Спеціально-наукові підходи до ... тощо.
- 1.2. Принципи і методи дослідження ...
- 1.3. Категоріальний апарат дослідження ...

Рис. 2.1. Схема структуризації першого розділу

Розділ 1 також часто називають “Історико-методологічні засади дослідження...”, або “Світоглядно-методологічні основи...” тощо.

Розділ 2 присвячений теоретичному аналізу предмета дослідження. Головні вимоги до нього — спрямованість на всебічне вивчення предмета і тісний взаємозв'язок підрозділів, підпорядкованість чіткій логіці. Найчастіше це означає послідовне звуження масштабу розгляду обраної проблемної ситуації від об'єкта до предмета дослідження.

- Розділ 2. Теоретичний аналіз проблеми державної інформаційної політики України
- 2.1. Інформаційне суспільство і проблема відкритості влади в системі сучасної масової комунікації
- 2.2. Законодавчі та організаційні основи державної інформаційної політики України
- 2.3. Форми реалізації державної інформаційної політики України

Рис. 2.2. Приклад структури другого розділу

Загалом, розділ 2 репрезентує всебічний теоретичний аналіз предмета дослідження, що дає можливість подальшого виходу на практику. Результатом другого розділу має бути створена теоретична модель, евристичність якої має бути перевірена на практиці, або виокремлення критеріїв ефективності, за допомогою яких можна перевірити ефективність функціонування конкретної організації тощо.

Відповідно *розділ 3* (праксеологічний) присвячений практичному аналізу предмета дослідження в конкретних емпіричних умовах. В ньому мають бути відображені щонайменше дві складові. Перша — це безпосередньо результати емпіричного дослідження із застосуванням обраного методу (наприклад, анкетного опитування, соціометрії, спостереження, контент-аналізу тощо). За посередництвом критичного мислення в цій частині розділу дослідник обов'язково виокремлює конкретні проблеми чи ускладнення в цій сфері. Тому необхідним стає друга складова — рекомендації з вирішення цих проблем, або з оптимізації досліджуваного процесу. Ці дві складові відповідно відображаються у підрозділах 3.1. та 3.2. Іноді доцільним є ще одним підрозділ, присвячений висвітленню передового досвіду цих проблем в інших країнах.

Необхідно детальніше зупинитись на праксеологічному розділі кваліфікаційної роботи. Ступінь бакалавра свідчить про достатні професійні здібності в обраній галузі. Отже, в третьому розділі кваліфікаційної роботи на основі результатів емпіричного дослідження формулюються рекомендації з оптимізації. У бакалаврській роботі ці рекомендації можуть обмежуватись однокритеріальною оптимізацією. Тобто серед окреслених критеріїв оцінки ефективності обирається один основний і за ним прописується оптимізація. Студент-дипломник повинен сформулювати принципи і заходи, реалізація яких дозволить підвищити ефективності її функціонування цього соціального явища.

Сформована таким чином структура кваліфікаційної роботи визначає подальші етапи дослідження.

Відповідно *п'ятим етапом* має бути розробка методологічного фундаменту роботи і написання першого розділу.

Шостий етап — здійснення теоретичного аналізу предмета дослідження і написання другого розділу.

Після цього можна перейти до практичного аналізу. *Сьомий етап* дослідження включає розробку *програми та методики емпіричного дослідження*. Програма являє собою план, в якому вказані послідовність і зміст етапів дослідження. Методика емпіричного дослідження містить опис методів, які будуть використані для дослідження.

Методи дослідження підбираються з урахуванням специфіки завдань, які поставив перед собою дослідник, а не просто перераховуються всі відомі методи тієї чи іншої галузі науки. Метод значною мірою визначає результативність дослідження, форми організації роботи, загальну методологічну орієнтацію автора. Метод можна розглядати як

певний систематизований комплекс прийомів, які застосовує дослідник для досягнення мети і вирішення завдань дослідження.

Восьмий етап включає обробку та аналіз результатів емпіричного дослідження, яке проводилося згідно з розробленою програмою і методикою, а також формулювання висновків і рекомендацій за результатами дослідження.

Дев'ятий етап — остаточне літературне оформлення роботи і підготовка до захисту.

ІІІ. НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

1. Назва роботи повинна бути короткою (5–12 слів), відповідати обраній спеціальності та суті вирішуваної наукової проблеми, вказувати на мету дослідження і його завершеність.

2. Кваліфікаційна робота виконується державною мовою.

3. При написанні роботи обов'язкові посилатися на авторів і літературу, з якої запозичені матеріали або окремі результати. Використання у роботі запозиченого матеріалу без посилання на автора та літературу враховуються при допущенні роботи до захисту та визначенні її оцінки.

4. У роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

5. Роботу на захист подають у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису.

6. Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи бакалавра (тобто обсяг усієї роботи без списку використаних джерел і додатків) становить 50–60 сторінок.

3.2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота бакалавра повинна містити такі основні структурні елементи в наступній послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- розділи і підрозділи основної частини;
- висновки;

- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш має єдиний стандарт і містить такі дані:

- а) назва міністерства та навчального закладу;
- б) затвердження завідуючого кафедрою;
- в) назва кваліфікаційної роботи згідно з наказом вищого навчального закладу;
- г) номер групи, прізвище, ініціали студента, його власний підпис та дата здачі роботи;
- д) посада, прізвище та ініціали наукового керівника, його підпис і дату;
- е) місто і рік виконання кваліфікаційної роботи.

Зразок оформлення титульної сторінки наведено в додатку А.

Зміст починається з нової сторінки. До змісту включають: вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів та підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки і навпроти них проставляють номери сторінок, які містять початок вище вказаних складових роботи. Зразок оформлення змісту наведено в додатку Б.

У вступі коротко викладають:

- актуальність цієї роботи;
- оцінку сучасного стану проблеми;
- наукову проблему, на вирішення якої спрямоване дослідження;
- мету роботи;
- завдання роботи;
- об'єкт і предмет дослідження;
- гіпотези дослідження.

Вступ обсягом 3–4 сторінки друкованого тексту.

Основну частину роботи подають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи повинні мати підрозділи. Кількість підрозділів різних розділів роботи повинна бути порівняно однаковою. Кожен підрозділ повинен завершуватися лаконічним підсумком. Кожний розділ повинен закінчуватись висновками до нього (до однієї сторінки друкованого тексту). Визначати окремим підзаголовком “Висновки до першого (другого, третього) розділу” — необов'язково, можна просто виділити ці слова в тексті за допомогою напівжирного шрифту, курсиву тощо.

Висновки, які завершують кожний розділ, але в більш ґрунтовній інтерпретації, є основою заключної частини роботи.

Якщо у роботі необхідно навести, деталі дослідження, їх вміщують у додатках.

У висновках наводять оцінку одержаних результатів роботи (негативних також) або її окремого стану з урахуванням світових тенденцій вирішення поставленого завдання, можливі галузі використання результатів роботи — наукову (теоретичну), соціальну (практичну) значущість роботи. Важлива вимога до висновків — їх ґрунтовність і стислість (3–4 сторінки).

Список використаних джерел, на які є посилання в основній частині кваліфікаційної роботи, наводять у кінці тексту за алфавітним порядком. У відповідних місцях тексту мають бути посилання. Посилання на літературу в тексті подаються за таким зразком: [5, 87], де 5 — номер джерела за списком літератури, 87 — сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [3; 5; 7] або [3, 145; 5, 25; 7, 348].

Зразки оформлення списку використаних джерел наведено у додатку В.

Серед додатків можуть бути:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, тести, використані анкети та тести, матеріали розроблені в процесі виконання роботи тощо).

3.3. ДЕТАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ

Кваліфікаційна робота друкується на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм), можливо також використання паперу для подання таблиць та ілюстрацій на аркушах формату А3. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка — чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи мусить бути однаковою. Переніс слів у тексті кваліфікаційної роботи не допускається. Текст роботи повинен бути вичитаний і студентом, і науковим керівником. Невичитаний текст з лексичними та орфографічними помилками не допускається.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве — 30 мм, праве — 10 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм.

Основні вимоги до комп'ютерного набору тексту дипломної роботи:

- текстовий редактор — WORD;
- гарнітура шрифту — Times New Roman, вирівнювання — по ширині;

- кегель (розмір) — 14;
- кількість символів у рядку — не менше 60;
- абзац — 1,2–1,27 см;
- міжрядковий інтервал — полуторний;
- кількість рядків на сторінці — до 30;
- інтервал між назвою структурних частин роботи (розділів, змісту, вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків) і текстом — два полуторних інтервали;
- відстань між назвою підрозділу і текстом повинна дорівнювати полуторному інтервалу;
- назви структурних частин роботи: “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту (шрифт — 14 напівжирний), вирівнюючи по центру;
- усі названі структурні частини роботи слід починати з нової сторінки;
- новий підрозділ друкується з тієї ж сторінки, на якій закінчився попередній, відступ між підрозділами — два полуторних інтервали;
- заголовки підрозділів друкують маленькими літерами, крім першої — великої, з абзацу, шрифт 14 — напівжирний. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та заголовком підрозділу — два полуторних інтервали. Підзаголовок “Висновки до... розділу” (якщо його роблять) відокремлюється і від попереднього, і від подальшого тексту одним полуторним інтервалом (див. додаток Д);
- в роботі дозволяється виділяти важливий текст таким чином: напівжирний, курсив, напівжирний курсив або підкреслений — але виділення у всьому тексті повинні бути виконані переважно в одному стилі. Не допускається робити виділення за допомогою інших шрифтів, крім Times New Roman, іншого розміру, крім 14, іншого інтервалу тощо;
- використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: "" або """, або """, або „“. Аналогічною є вимога і до стилю апострофів: ' або ' або ' — однаково у всьому тексті;
- зазначаючи в тексті роботи прізвища та ініціали дослідників, необхідно дотримуватись одного стилю: О. В. Зернецька, Г. Г. Почепцов або О. Зернецька, Г. Почепцов або Зернецька О. В., Почепцов Г. Г. Між прізвищем та ініціалами (слідкуючи, щоб вони лишилися в одному рядку) необхідно викорис-

товувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш “Shift-Ctrl-Пробіл”);

- не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки — у такому разі назва підрозділу разом із тестом переноситься на наступну сторінку;
- не можна починати абзац внизу сторінки, якщо на ній поміститься тільки один рядок з нього — в такому разі слід перенести весь абзац на наступну сторінку. Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

Вимоги до нумерації

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами без знака № у правому верхньому куті. Крапка після номера сторінки не ставиться. У нумерації враховуються всі аркуші, включаючи додатки і завдання для роботи. На титульній сторінці, сторінках із завданнями, рефератом і змістом номера не ставлять, але вони рахуються — таким чином нумерація починається з першої сторінки вступу цифрою “3” і так далі.

Нумерація розділів подається арабськими цифрами без знака № і без крапки після цифри. Зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкових номерів. У тексті кваліфікаційної роботи номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3. — третій підрозділ другого розділу. Потім у тому ж рядку друкують заголовок підрозділу.

Вимоги до оформлення ілюстрацій

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації має номер розділу і порядковий номер ілюстрації, між

якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий малюнок першого розділу).

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Вимоги до оформлення таблиць і формул

Цифровий матеріал, як правило, оформляється у вигляді таблиць.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені в додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують слово “Таблиця” із зазначенням її номера (який має номер розділу і порядковий номер таблиці в межах розділу) — наприклад, Таблиця 2.3 (третя таблиця другого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують по центру сторінки симетрично до тексту. Назву і слово “Таблиця” починають з великої літери. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишеться “Продовження табл. 2.3”.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. В тексті повинна бути вказівка на таблицю. Наприклад, “... статистичні дані наведені в таблиці 2.3”. Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

У таблицях необхідно зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться в заголовку. Дрібні величини в таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Формули у кваліфікаційній роботі нумеруються в межах розділу. У номер формули входить номер розділу і порядковий номер формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані в формулі, і кожне — з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова “де” без двокрапки.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула є складовою речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці

формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Пояснення значень і символів відокремлюють один від одного комою або — якщо в межах самого пояснення вже використовуються коми — крапкою з комою.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишати не менш як один вільний рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Вимоги до посилань

При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати досліджень, дані з яких наводяться в роботі, а також на наукові дослідження, на матеріалах яких розробляються проблеми, що вивчаються у роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке дано посилання в роботі.

У кваліфікаційних роботах необхідно використовувати кінцеві посилання на літературу, які можна здійснювати через зазначення у дужках їх номери у списку літератури та вказування сторінок, на які іде посилання.

Приклад:

Цитата в тексті: “Організація — це сукупність форм, явищ і процесів, які визначають утворення та вдосконалення єдності різноманітних внутрішніх і зовнішніх властивостей та відносин об’єктів матеріального світу, їх стабільне функціонування й еволюцію” [59, 93].

Відповідне подання у списку літератури:

59. Сафаров Г. Ш. Некоторые аспекты и концепции теории организации // Вопросы философии. — 2008. — № 4. — С. 92–101.

На всі ілюстрації і таблиці кваліфікаційної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” і “рисунок” в тексті пишуть скорочено, наприклад: див. табл. 1.2, див. рис. 2.4.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Відомості про джерела і літературу, які включені до списку, необхідно давати згідно до вимог державного стандарту з обов’язковим наведенням прізвищ авторів, назв праць, міста і року видання, видавництва і кількості сторінок. Складання списку повинно йти в алфавітному порядку. Зразки і приклади оформлення бібліографічного опису подано у додатку Г.

Зверніть увагу на такі моменти.

1. При посиланні на книгу в списку використаних джерел вказується загальна кількість сторінок. При посиланні на частину книги чи статтю в збірці вказуються номери сторінок, на яких починається або закінчується стаття.

2. Якщо у літературного джерела один, два або три автори, їх прізвища вказуються перед назвою, якщо чотири — після назви. Якщо у джерела п’ять і більше авторів, після назви вказується тільки три перших прізвища “та ін.”.

3. Якщо прізвища авторів вказуються перед назвою роботи, то ініціали вказуються після них (Іванов І. І. Назва...). Якщо ж спочатку вказується назва джерела, то ініціали передують прізвищу автора (Назва / І. І.Іванов...).

4. Обов’язковим є зазначення не тільки міста видання, а й видавництва.

5. Місце видань, за винятком наступних столиць держав, пишуться повністю: Запоріжжя, Донецьк, Львів, Відень тощо. Виняток: К. (Київ), М. (Москва), Л. або СПб. (Ленінград або Санкт-Петербург), N. Y. (Нью-Йорк), L. (Лондон), P. (Париж).

Вимоги до оформлення додатків

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках і їх розміщують у порядку появи в тексті роботи. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад, “Додаток А”, “Додаток Б” і т. д.

Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично по центру щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої дру-

кується “Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток. Прикладами оформлення додатків можуть служити всі додатки, подані в цих методичних вказівках.

IV. ПОРЯДОК РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Готовність кваліфікаційної роботи до захисту у змістовному аспекті засвідчується відзивом наукового керівника і зовнішньою рецензією. Науковий керівник дає свій відзив на закінчену кваліфікаційну роботу, в якому він оцінює як якість виконання самої роботи, так і праці студента над нею і робить висновок про можливість допуску випускної роботи до захисту у ДЕК. Загалом, при виконанні кваліфікаційних робіт обов'язки наукового керівника полягають насамперед у визначенні актуальної наукової теми дослідження, порад до реалізації наукової концепції, складання змісту та розробці плану виконання кваліфікаційної роботи, рекомендацій щодо підбору літератури та поетапного написання від чернетки до чистового варіанта. Науковий керівник своїм відзивом на кваліфікаційну роботу фактично допускає її до захисту перед ДЕК.

Випускник повинен додати до роботи так звану *зовнішню рецензію* — нею найчастіше виступає завірений печаткою відзив спеціаліста за обраною темою, який працює поза межами навчального закладу, що додає об'єктивності його оцінки КР студента. Цей відзив має свідчити про достовірність наведеної в роботі інформації, правдивість фактичних даних. Бажано, щоб в ньому були підтвержені актуальність теми для підприємства, самостійність автора дослідження, практична значущість аналітичного рекомендаційного розділу та можливості і перспективи впровадження запропонованих рекомендацій. Зовнішня рецензія повинна містити рекомендовану оцінку для кваліфікаційної роботи. Обсяг рецензії, як правило, не перевищує двох сторінок друкованого тексту.

Після цього кваліфікаційна робота брошурується в тверду палітурку, реєструється на кафедрі і подається на попередній захист — заслуховування випускної роботи у комісії з викладачів кафедри. Рецензія члена кафедри має закінчуватись рекомендованою оцінкою кваліфікаційної роботи.

Зброшурований у твердій палітурці рукопис подається на засіданні кафедри, де приймається рішення про дозвіл до захисту, яке під-

тверджується витягом із засідання кафедри з відповідним рішенням та підписом завідувача кафедри на титульній сторінці кваліфікаційної роботи. До рукопису докладаються супровідні документи: відзив наукового керівника, зовнішня рецензія. Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити роботу до захисту через її незадовільну якість, це питання має бути заслухано на засіданні кафедри за участю наукового керівника та студента.

До захисту не допускаються кваліфікаційні роботи, які:

- містять ознаки плагіату;
- не відповідають вимогам щодо написання і оформлення кваліфікаційних робіт;
- мають незадовільну якість;
- подані пізніше встановлених термінів.

При написанні та оформленні кваліфікаційних робіт слід звернути особливу увагу на терміни виконання та подачі на кафедру дослідження.

Терміни виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи зазначаються у графіку виконання кваліфікаційної роботи. У межах цього графіку студент проходить кілька “передзахистів” своєї роботи на кафедрі:

- 1) уточнення та затвердження теми дослідження;
- 2) уточнення та затвердження плану роботи;
- 3) обговорення першого і другого розділу роботи;
- 4) готовність роботи до захисту.

При виявленні відставання від графіка написання роботи наукового керівника викликають на засідання кафедри, де обговорюється ця ситуація і приймається відповідне рішення щодо подальшої роботи, яке оформлюється в протоколі засідання кафедри.

Термін подачі роботи на кафедру узгоджується на початку навчального року кафедрою. Це остаточна дата (день), коли кваліфікаційна робота повинна бути зареєстрована на кафедрі (*не пізніше ніж за місяць до термінів проходження державної атестації*). Якщо кваліфікаційна робота не подана до відповідного терміну, на засіданні кафедри приймається рішення про недопущення цього дослідження до захисту, що оформлюється відповідним витягом з протоколу засідання кафедри і подається на затвердження послідовно директору Інституту і ректору ВНЗ.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні кафедри. Крім переплетеного рукопису роботи і перелічених супровідних документів, на захист можуть подаватись інші матеріа-

ли, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної випускної роботи (довідки про впровадження пропозицій студента у практичну діяльність підприємства, видані статті студента за темою кваліфікаційної роботи і тощо).

Під час підготовки до захисту студент має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо кваліфікаційної роботи і підготовлені наочні матеріали. Обсяг тексту доповіді має відповідати 7–10 хвилинам виступу, містити основні результати соціологічного аналізу, творчих розробок щодо визначених соціальних моделей, пропозицій і рекомендацій, які впливають із проведеного дослідження.

Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь студента, забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Процедуру захисту протоколює секретар комісії.

Під час захисту кваліфікаційної роботи члени ДЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть ставити студентові питання щодо змісту роботи. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими. Після відповідей студента на питання оголошується відзив наукового керівника, а також зауваження, висловлені в рецензіях.

За результатами захисту кваліфікаційної роботи ДЕК приймає рішення про присвоєння фахівцю відповідної кваліфікації і про видачу йому диплома державного зразка.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок титульної сторінки кваліфікаційної роботи

Міністерство освіти і науки України
Міжрегіональна академія управління персоналом

“До захисту допущено”
Зав. кафедри соціології

“___” _____ 201_ р.

БАКАЛАВРСЬКА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему:

**Формування демократії в умовах становлення та розвитку
інформаційного суспільства**

Виконав студент групи 61-МУНЗ
(шифр)

_____ (дата і підпис)

Деркач М. О.
(прізвище, ініціали)

Керівник доцент
(посада) _____ (дата і підпис)

Марутян Р. Р.
(прізвище, ініціали)

Київ 201

Схема оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ	
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ.....	8
1.1. Назва підрозділу.....	8
1.2. Назва підрозділу.....	15
1.3. Назва підрозділу.....	22
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ.....	30
2.1. Назва підрозділу.....	30
2.2. Назва підрозділу.....	39
2.3. Назва підрозділу.....	49
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ.....	60
3.1. Назва підрозділу.....	60
3.2. Назва підрозділу.....	69
3.3. Назва підрозділу.....	77
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	100

Зразки оформлення використаних джерел

Монографії (один, два або три автори):

Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення). — К.: Либідь, 2001. — 334 с.

Монографії (чотири автори)

Національна безпека України в етноментальному та міжнародному вимірах: Монографія / О. Г. Данильян, О. П. Дзюбань, Ю. Ю. Калиновський, Н. І. Мойсеева. — Харків: Національний аерокосмічний ун-т ім. М. Є. Жуковського "ХАІ", 2004. — 276 с.

Монографії (п'ять та більше авторів):

Культура і побут населення України: Навч. посіб. / В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін. — 2-ге вид., доп. та перероб. — К.: Либідь, 1993. — 288 с.

Багатотомні видання:

Город в средневековой цивилизации Западной Европы: В 4 т. — М.: Наука, 1999. — Т. 1: Феномен средневекового урбанизма. — 390 с.

Словники:

Політичний енциклопедичний словник / Упоряд. В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: Генеза, 2004. — 736 с.

Складові частини книги:

Флоря Б. Н. Центральная, Восточная и Юго-Восточная Европа // История Европы: В 8 т. — М.: Наука, 1993. — Т. 3: От средневековья к новому времени (конец XV — первая половина XVII в.). — Ч. V. — Гл. 2. — С. 411–431.

Збірки наукових статей:

Варфоломеевская ночь: Событие и споры: Сборник статей / Отв. ред. П. Ю. Уваров. — М.: РГГУ, 2001. — 250 с.

Складові частини збірки:

Бекарев А. М. Социально-проектная деятельность в условиях нестабильности // Социальная синергетика: теоретические и практические аспекты: Сб. науч. тр. / Под общ. ред. д-р филос. наук, проф. В. П. Шалаева. — Йошкар-Ола: МарГТУ, 2004. — С. 37–58.

Стаття в журналі:

Бевзенко Л. Д. Духовное измерение в процессах социальной саморегуляции // Философская и социологическая мысль. — 1996. — № 7–8. — С. 92–107.

Статті в енциклопедії:

Мицик Ю. А. Дорошенко Михайло // Українське козацтво: Мала енциклопедія. — К.: Генеза; Запоріжжя: Прем'єр, 2002. — С. 139–140.

Дисертації:

Астаф'єв А. О. Феномен континуїтності нації в українському історико-філософському вимірі: Дис. ... канд. філос. наук: 09.00.05 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2000. — 165 с.

Автореферати дисертацій:

Додонов Р. О. Соціально-філософський аналіз процесу формування та функціонування етноментальності: Автореф. дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.03 / Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. — К., 1999. — 36 с.

Довідкові видання:

Абетка української політики: Довідник / Авт.-упоряд.: М. Томенко (кер. кол.), Л. Бадешко, О. Воробійов та ін. — К.: Смолоскип, 2000. — Вип. 3. — 268 с.

Електронний ресурс:

Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс]: За даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України; Ред. О. Г. Осауленко. — К.: CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM); цв; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем, вимоги: Pentium-266; 32 МбRAM; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Заголовок з титул. екрана.

Спадщина [Електронний ресурс]: Альм. Українознав. Самвидав. 1988–2000 рр. Вип. 1–4 / Ред. альм. М. І. Жарких. — Електрон, текстові дані (150 Мб). — К.: Корона тор, 2005. — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM); цв; 12 см. — Систем, вимоги: Windows 95/98/ME/NT4/2000/XP. — Заголовок з титул. екрана.

Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси науки, культурі та освіті (Підсумки 10-ї міжнар. конф. "Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібл. вісн. — 2003. — № 4. — С.43. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/article/2003/03klinko.htm>.

Форум: Електрон, інформ. бюл. — 2005. — № 118. — Режим доступу: [// www.mcforum.vinnitsa.com/mail-list/18.htm](http://www.mcforum.vinnitsa.com/mail-list/18.htm). — Заголовок з екрана.

Додаток Г

Приклад оформлення списку використаних джерел (фрагмент)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Пер. с англ. В. Л. Иноземцев. — М.: Академия, 2004. — 787 с.
2. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности: Трактат по социологии знания / Пер. Е. Руткевич. — М.: Медиум, 1995. — 333 с.
3. Гіденс Е. Соціологія / Віктор Шовкун (пер.), Анатолій Олійник (пер.). — К.: Основи, 1999. — 726 с.
4. Глухачов Є. Ф., Хомуленко Т. Б., Клімова С. М., Падафет Ю. В., Андрющенко А. І. Задоволення соціальних потреб населення як умова підвищення його довіри до влади. — Х.: Магістр, 2005. — 182 с.
5. Гордієнко Я. Я., Лисенко М. Є. Проблеми розвитку інформаційного суспільства в Україні // Науково-технічна інформація. — 2004. — № 2. — С. 31–34.
6. Джин Л. Коэн. Гражданское общество и политическая теория. — М.: Изд-во "Весь мир", 2003. — 784 с.
7. Дюркгейм Э. Представления индивидуальные и представления коллективные // Дюркгейм Э. Социология. — М.: Канон, 1995. — С. 156–178.
8. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. — К.: Освіта, 1999. — 352 с.
9. Зыбцев В. Н., Кусмаров Б. В. Методология и методика конкретно-социологического исследования. — Донецк: НОРД-ПРЕСС, 2005. — 106 с.
10. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. — М.: ГУВШЭ, 2000. — 608 с.

ЗМІСТ

I. Вступ.....	3
II. Загальні рекомендації до проведення дослідження і написання роботи.....	5
III. Нормативні вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи.....	12
IV. Порядок рецензування і захисту кваліфікаційної роботи.....	20
Додатки.....	23

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4455

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*